

Motion till riksdagen 2022/23:2168

av **Marielle Lahti m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 21 Energi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell A i motionen.

Motivering

Tabell A Anslagsförslag 2023 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens energimyndighet	452 970	±0
1:2 Insatser för energieffektivisering	397 000	7 841 000
1:3 Insatser för fossilfri elproduktion	21 000	12 004 000
1:4 Energiforskning	1 417 723	104 723
1:5 Energimarknadsinspektionen	209 401	±0
1:6 Elberedskap	453 000	±0
1:7 Avgifter till internationella organisationer	25 328	328
1:8 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m.	155 000	±0
1:9 Elsäkerhetsverket	73 427	328 000
1:10 Laddinfrastruktur	1 090 000	±0
1:11 Biogasstöd	650 000	±0
99:1 Energiteknik	±0	427 600
Summa	4 944 849	20 705 651

Förbränning av fossila bränslen har skapat nästan 80 % av koldioxidutsläppen sedan den industriella revolutionen och är därför den huvudsakliga anledningen till att den globala medeltemperaturen nu stiger i den snabbaste takten någonsin. Vetenskapen har tydligt visat hur en varmare värld påverkar möjligheten till mänskligt liv, säkerhet och

välfärd negativt. Trots det använder vi fortfarande fossila bränslen överallt i våra samhällen. Fossila bränslen står idag för över 80 % av energianvändningen globalt.

Problemen med fossila bränslen är dock fler än så. Putins energikrig mot Europa har visat att övergången från det fossila till det förnybara också är akut utifrån ett renodlat säkerhetsperspektiv. EU:s beroende av rysk energi är, och har varit, en enorm svaghet rent strategiskt eftersom Putin kunnat justera flödet av framförallt gas som ett påtryckningsmedel. Exportintäkterna från ryska fossila bränslen har dessutom finansierat Putins krig. Ett energisystem baserat på förnybara energikällor, kompletterat med energilagring och smarta elnät, är inte bara bra för klimatet utan är dessutom en säkerhetspolitisk nödvändighet.

Slutligen handlar det också om att skydda hushåll och företag från alltför stora ekonomiska risker. Ingen familj ska behöva lämna hus och hem och inga företag ska behöva gå i konkurs på grund av rusande energipriser. Beroendet av fossila bränslen innebär en risk eftersom deras kostnad varierar kraftigt beroende på godtycklighet från rena skurkstater. Dessutom är det ofta billigare att producera el och värme med förnyelsebar eller geotermisk energi än med fossil energi.

För att bli kvitt vårt skadliga beroende av fossila bränslen måste vi elektrifiera stora delar av våra samhällen – något som, enligt många bedömare, kommer resultera i att elanvändningen fördubblas till 2045. Detta kräver inte bara en större energiproduktion. Vi behöver också en effektivare användning av energin och ett smart elnät som kan hantera framtidens utmaningar.

Storsatsa på förnyelsebar billig energiproduktion

Miljöpartiet vill storsatsa på förnybar och billig energiproduktion. Vindkraften är idag den billigaste energiproduktionen. Redan 2023 förväntas vindkraften stå för 30 % av Sveriges elproduktion. Företag står på kö för att bygga vid Sveriges bästa vindlägen. Svenska kraftnät har mottagit över 70 ansökningar för havsbaserade vindkraftsparker, motsvarande flera gånger Sveriges elbehov.

I dagsläget stoppas många av Sveriges vindkraftsprojekt av kommunerna. Genom att betala kommunerna för den förnybara el de producerar vill vi göra det mer attraktivt att öppna upp för ny vindkraft på fler ställen. Vi satsar därför 3,6 miljarder under 2023, under anslag 1:3 Insatser för fossilfri elproduktion, på en lokal elbonus, där kommunerna får 10 miljoner för varje befintlig TWh förnybar el som de producerar, och 30 miljoner för varje tillkommande TWh förnybar el som de producerar. Miljöpartiet ser ett behov av denna typ av utbetalning även på lång sikt. Vi föreslår därför att den lokala elbonusen ligger fast till år 2050.

Även solenergin har en stor potential i Sverige. Genom solceller på villatak och lägenhetshus kan hushållen spara in pengar på sina elräkningar. Vi vill därför ändra reglerna för skattereduktionen för grön teknik (grönt avdrag), så att även andelsägd förnybar el omfattas. Det skulle underlätta investeringar från bostadsrättsföreningar, hyresrättshushåll och samfälligheter i solenergi. Miljöpartiet anser dessutom att det offentliga bör gå före genom att installera solenergi på alla offentliga byggnader. Vi satsar därför 5 miljarder för år 2023 på detta, under anslag 1:3 Insatser för fossilfri elproduktion. Med storskalig solvärme kan vi ersätta bioenergi och avfallsförbränning för att producera värme till fjärrvärmenätet. Det möjliggör användning av biobränslen där de behövs allra mest, för att ersätta fossila bränslen. För att stimulera investeringar i

solvärme satsar vi 350 miljoner på ett investeringsstöd för storskalig solvärme, under anslag 1:3 Insatser för förnybar elproduktion.

Kraftiga satsningar på energieffektiviseringar

Energieffektiviseringar är det snabbaste, billigaste och mest miljövänliga sättet att minska kostnaderna och miljöpåverkan för energi. På kort sikt är energieffektiviseringar det effektivaste som vi kan göra för att minska hushållens och företagens energikostnader.

Det finns en mängd åtgärder man kan göra för att minska energiförbrukningen, både i sin villa, i sitt flerbostadshus eller i sitt företag. För familjen eller fastighetsägaren kan det handla om investeringar i ny teknik som värmer ett hus eller lokaler. Men det kan också handla om att optimera de olika system som redan existerar i en villa eller ett flerbostadshus, exempelvis genom att säkerställa att ventilation och värmesystem fungerar på bästa möjliga sätt tillsammans. För företaget kan det handla om att investera i mer effektiv teknik.

Miljöpartiet vill att staten tar en mer aktiv roll i att stötta hushållen och företagen i denna utveckling. Vi föreslår ett stöd under nästkommande två år där staten tar 80 % av kostnaden för alla åtgärder som effektiviserar energianvändningen för hushåll och fastighetsägare. Vi satsar sammantaget 7,5 miljarder på denna krisåtgärd, varav 6 miljarder ligger inom detta utgiftsområde under anslag 1:2 Insatser för energieffektivisering. Övriga 1,5 miljarder ligger inom utgiftsområde 18 anslag 1:17 Energieffektivisering av flerbostadshus. Utifall att stödet inom anslag 1:17 inom utgiftsområde 18 tar slut kan pengar från anslag 1:2 Insatser för energieffektivisering inom utgiftsområde 21 användas också för att investera i energieffektiviseringar av flerbostadshus. Denna krisåtgärd ska finansieras med pengar från de övervinster som Svenska kraftnät gjort tack vare de flaskhalsintäkter som tillfaller Svenska kraftnät i syfte att bygga ut elnätet.

Energisteget bör snarast återinföras för att stötta näringslivets arbete med effektivisering. Vi satsar två miljarder på detta under anslag 1:2 Insatser för energieffektivisering.

Bygg framtidens elnät och smarta energisystem

Sveriges elnät är i stort behov av utbyggnad och utveckling. Miljöpartiet vill uppgradera det svenska elnätet så att hela landet får ett smart, flexibelt och robust elnät som klarar mer förnybar el. För att EU ska kunna göra sig oberoende av skurkstaterna och klara klimatomställningen behöver vi samarbeta. Det kommer att underlätta för alla att bygga ut den billiga och miljövänliga förnybara energin och vi kan överföra stora mängder el mellan EU:s länder. På så sätt kan vi hjälpa varandra med våra energibehov. Men förnybar, intermittent energi ställer nya krav på vårt energisystem. Därför satsar vi drygt 400 miljoner på teknik som kan hjälpa till att balansera nätet under anslag 99:1 Energiteknik. Men vi vill också satsa på testbäddar för att ta fram både affärsmodeller och ny teknik för flexibel produktion, flexibel konsumtion och flexibla elnät. Vi vill bygga det moderna, smarta energisystemet.

Här behövs också forskning. Miljöpartiet vill därför öronmärka 40 miljoner av anslag 1:4 Energiforskning till testbäddar för experiment med flexibla elnät.

Ett rättvist elprisstöd

Att ge hushåll och företag stöd i en tid med skenande priser på många nödvändiga varor och tjänster är helt nödvändigt. Att regeringen ger stöd är bra men förslaget till högkostnadsskydd med anledning av de höga elpriserna är inte optimalt utformat. Bland annat är det orättvist utifrån ett fördelningspolitiskt perspektiv och det uppmuntrar inte heller till energibesparingar på ett optimalt sätt. Granskningar har visat att flera stora bolag som bundit sina elpriser – och därmed inte drabbats negativt av de höga elpriserna – fått stöd på flera hundra miljoner kronor. Stödet belönar dessutom inte de hushåll som faktiskt gjort besparingar, och ger inte heller mest till de hushåll som har störst behov.

Miljöpartiet hade istället sett ett stöd som ger en reell effekt för dem som behöver det bäst, hushåll som ligger på marginalen. Vi vill införa ett rättvist stöd som ger mest till de hushåll som kan anses vara utsatta kunder och därmed riskerar att hamna i energifattigdom.

Marielle Lahti (MP)

Daniel Helldén (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Katarina Luhr (MP)

Emma Nohrén (MP)

Elin Söderberg (MP)